

2018 Rasspecifik avelsstrategi RAS för norfolkterrier

Denna revidering gått igenom och förankrats bland 13
uppfödare/medlemmar under avelskonferensen i oktober 2019 och har
därefter fastställts av styrelsen.

Innehåll

Inledning 4

Generellt om rasen 5

Rasens historia, bakgrund och utveckling 5

Rasens population/avelsstruktur (SKK/Avelsdata) 6

Nulägesbeskrivning 6

Populationsstorlek, registreringsciffror 6

Genomsnittlig kullstorlek 6

Inavelstrend (inavelsökning), fördelning parningar 7

Användning av avelsdjur, ålder första valpkull, avkommor/avelsdjur, barnbarn 7

Import av material från andra länder, antal importörer redovisas inom () vid registreringsciffrorna 8

Mål 8

Kortsiktiga och långsiktiga mål 8

Strategier 8

Prioriteringar och strategier för att nå målen 8

Hälsa 8

Nulägesbeskrivning 8

Generell beskrivning av helhetssituationen i rasen 8

Förekomst av hälsoproblem, sjukdomar och/eller defekter; enkäter, officiella resultat i Avelsdata, försäkringsstatistik 9

Förekomst av reproduktionsproblem 9

Mål 9

Beskrivning av kortsiktiga och långsiktiga mål 9

Strategier 9

Prioriteringar och strategier för att nå målen 9

Mentalitet och bruksegenskaper 10

Nulägesbeskrivning 10

Ev. jaktprov, bruksprov, mentaltest, mentalbeskrivningar, enkätsvar 10

Mentalitet och bruksegenskaper i förhållande till rasstandarderna 11

Mål 11

Beskrivning av kortsiktiga och långsiktiga mål 11

Strategier 11

Prioriteringar och strategier för att nå målen 11

Exteriör 12

Nulägesbeskrivning 12

Mål 14

Strategier 14

Summering (sammanfattning) 15

Prioritering av viktiga kortsiktiga och långsiktiga mål 15

Plan för fortsatt arbete i klubben 16

Bilagor 16

Inledning

På Svenska Kennelklubbens Kennelfullmäktige 2001 fattades beslut om att det för varje hundras ska finnas en rasspecifik avelsstrategi, RAS. Uppdraget att utforma RAS lades på specialklubbarna (i vårt fall Svenska Terrierklubben) som i sin tur har delegerat arbetet till rasklubbarna medan specialklubbarna ansvarar för samordningen. RAS ska aktualiseras och vid behov ändras och utvecklas vart 5:e år.

Bakgrunden till dokumentet finns att läsa i en rapport från Europakonventionen och uppdraget från SKK gäller alla raser. Hundar och hundavel har varit utsatta för granskning från många håll och det har även funnits en önskan hos uppfödarna och hanhundsägare i många rasklubbar att öka sina kunskaper och bli mer medvetna om sin ras. Alla hundägare bör bekanta sig med de bestämmelser som reglerar hundinnehav och avel:

1. Jordbruksverkets ”Angående hållande av hund och katt”
2. SKKs Grundregler
samt
3. SKKs avelspolicy

I SKKs grundregler står att läsa att:

Hundavel ska bedrivas på ett sådant sätt att det främjar både tikens och avkommans hälsa och välbefinnande. Varje medlem som upplåter sin hund till avel ska vara väl förtrogen med SKKs avelspolicy samt med rasens standard, provregler, registreringsregler och rasspecifika avelsstrategi, samt aktuella bestämmelser i djurskyddslagstiftningen. Uppfödningen ska ske kvalitetsmedvetet och med stort ansvar.

SNTK

Rasklubben Svenska Norfolkterrierklubben, SNTK, har som övergripande mål att sprida intresset för norfolkterriern och främja aveln av rasen och har haft en god tradition när det gäller uppföljning av rasen bl.a. genom regelbundna avelskonferenser och hälsoenkäter.

Rasens utveckling och framtid grundar sig på uppfödarnas val av avelsdjur och att aveln måste vara målinriktad, långsiktig och hållbar, så att den inte leder till brister avseende hälsa, funktion, mentalitet eller exteriör. En förutsättning för detta är, att rasen inte töms på genetisk variation.

Avelsrådet kallade alla uppfödare i Svenska Norfolkterrierklubben (SNTK) till en uppfödardräft i oktober 2003 där vi arbetade fram ett förslag till en första RAS och en avelspolicy. Förslaget gick också ut till de uppfödare som inte var med på träffen. Det antogs därefter av styrelsen och RAS lades ut på klubbens hemsida.

Vid uppfödardräft i september 2004 arbetade vi vidare utifrån det befintliga materialet, en större enkät som genomförts, en avelsanalys utförd av Per-Erik Sundgren, Genetica AB, och givetvis våra egna erfarenheter. Vid uppfödardräft i oktober 2015 gjordes senaste uppdateringen av RAS och ett förslag skickades till

styrelsen för fastställande. P.g.a. fördröjd hantering hos SKK/SvTeK har dokumentet uppdaterats 2019.

Generellt om rasen

Rasens historia, bakgrund och utveckling

Norfolk- och norwichterriernas allra tidigaste och egentliga ursprung känner vi inte till. Men vi vet att de små röda terrierna var mycket populära i East Anglia i östra England som var ett jordbruksområde. Första gången rasen omnämndes var runt 1890 men den kallades då trumpingtonterrier.

Hanhunden Rags kallas för rasens stamfar. Det sades att oavsett färg på tiken han parade blev valparna alltid röda. Några av de tikar han parade var en av strävvhårig foxterriertyp, en trumpingtonterrier, en liten glen of imaal och en helvit tik som sades vara en blandning av dandie dinmont och släthårig foxterrier – denna tik kallades Ninety och användes mycket i avel.

Rags mor liknade dåtidens aberdeen terrier som med tiden blev dagens skotska terrier. Hans far var en trumpingtonterrier.

De små röda terrierna innehöll en blandning av flera andra terrierrasor - en större typ av yorkshireterrier, små irländska terrier, bedlingtonterrier, staffordshire bullterrier, foxterrier, dandie dinmont terrier och glen of imaal. Dessutom tror man att cairnterrier blandats in i aveln någon gång under 30- och 40-talen. Kennel Colonsay korsade in sealyhamterrier genom en lucas terrier (korsning mellan sealyham och norfolk) och strävvhårig tax. Under 40talet korsades även borderterrier in i rasen liksom lakelandterrier under 50-talet, bl. a för att förbättra längden på halsen.

På dagens norfolkterrier kan man fortfarande se inblandningen av andra raser och med tanke på vad som ligger bakom norfolkterriern är det kanske inte så konstigt att det är svårt att avla fram korta ryggar, den önskvärda längden på nosen och breda skallar. Det händer också att öronen ibland påminner mer om t ex en irländares eller en sealyhams.

Målet med den första aveln var att få fram pigga, energiska hundar som kunde utrota skadedjur men också kunde fungera som sällskap åt bl.a. studenterna i Cambridge. Norfolkterriern har alltså redan från början varit en nytto- och sällskapshund.

Idag är norfolkterriern i första hand en sällskapshund. En eller annan norfolkterrier fångar än idag råttor och lägger dem på hög, medan andra tittar på råttorna när de springer förbi utan minsta ansträngning att försöka fånga dem.

En del norfolkterrierägare tränar/tävlar lydnad, agility eller liknande aktiviteter med sina hundar t.ex. viltspår.

Några norfolkterrier används till eftersök, men det händer också att de nyttjas som drivande och stötande jakthundar.

1964 importerades den första norfolkterriern till Sverige. Det var en dräktig tik från England. Hon fick senare två valpar. Den andra kullen i Sverige producerade landets första champion.

Under 60-talet importerades 14 hundar från England och 12 kullar registrerades. Registreringssiffrorna har sedan sakta ökat och hade sin topp 2004 med 161 registreringar varav fem var importer. Därefter har antal registreringar dalat för att 2018 landa på 67 registreringar varav 2 var importer.

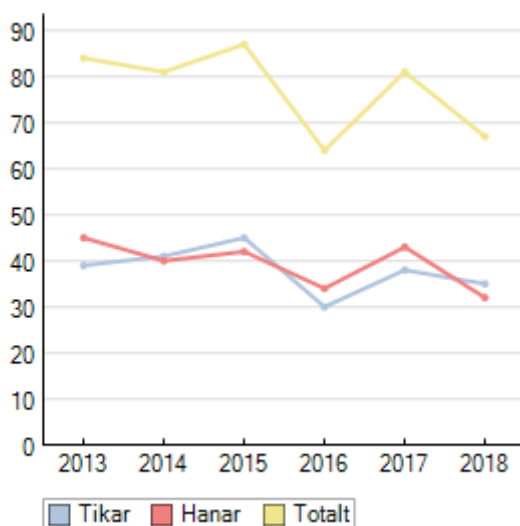
Rasens population/avelsstruktur (SKK/Avelsdata)

Nulägesbeskrivning

Populationsstorlek, registreringssiffror

Antal reg/år	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Tikar (varav importer)	39 (3)	41 (3)	45 (3)	30 (3)	38 (2)	35 (1)
Hanar (varav importer)	45 (4)	40 (1)	42 (3)	34 (3)	43 (4)	32 (1)
Totalt	84 (7)	81 (4)	87 (6)	64 (6)	81 (6)	67 (2)

Importer kan visas fr.o.m. 2004

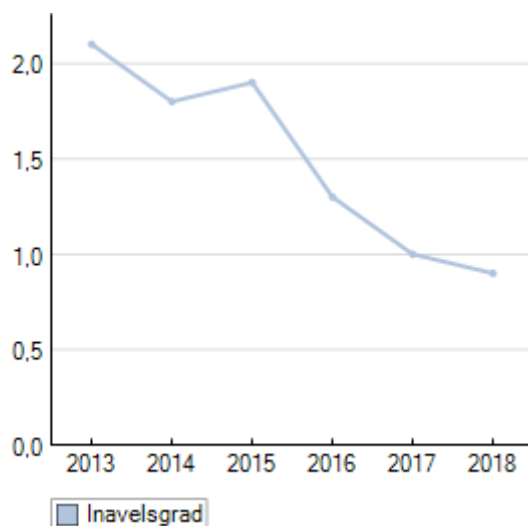
Genomsnittlig kullstorlek

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Kullstorlek genomsnitt	2,7	2,8	2,9	2,6	3,3	3,2
Antal kullar	29	25	27	23	25	19

Inavelstrend (inavelsökning), fördelning parningar

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Inavelsgrad	2,1 %	1,8 %	1,9 %	1,3 %	1 %	0,9 %

Rasens genomsnittliga inavelsgrad. Beräknad över 5 generationer.

Fördelning parningar i %	Kullar födda					
	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Upp t.o.m. 6,25%	26	25	25	23	24	19
6,26% - 12,49%	3	0	2	0	1	0
12,5% - 24,99%	0	0	0	0	0	0
25% -	0	0	0	0	0	0

Användning av avelsdjur, ålder första valpkull, avkommor per avelsdjur, barn-barn

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Totalt
Kullar	29	25	27	23	25	19	148
Tikar	29	24	27	23	25	19	147
Hanar	20	15	18	20	15	10	98

Antal **olika** tikar resp. hanar använda i avel ett visst år. (År = födelsedatum för kull)
D.v.s. Hur många tikar resp. hanar användes i avel till kullar födda år xxxx.

Under de senaste sex åren har de flesta tikarna fått sin första kull mellan 2 – 3 års ålder. Hanarna debuterar tidigare, några så tidigt som före 18 månaders ålder.

Endast ett fåtal hanar har använts mer än vad klubben rekommenderar. I övrigt är det tillfredställande spridning på hanhundsanvändningen. Eftersom kullstorlekarna på rasen är små är antalet valpar per tik inte något vi behöver reflektera över.

När det gäller förekomsten av barnbarn går det inte att utskilja någon speciell trend för rasen. En del hanar som fått många avkommor kan ha liknande antal barnbarn som hanar med få avkommor. Detsamma gäller för tikarna.

Import av material från andra länder, antal importörer redovisas inom () vid registreringsiffrorna

Under åren 2013 – 2018 har 16 hanar och 15 tikar importerats. Fördelningen ligger i huvudsak jämt under dessa år.

Mål

Kortsiktiga och långsiktiga mål

Öka antalet registrerade norfolkterrier år från år för att efter kommande femårsperiod (vid nästa revidering av RAS) ligga runt 100 individer.

Inavelsgraden skall fortsatt ha ett lågt medelvärde för rasen som helhet, högst 2,25 %. Ingen kull ska ligga över 6,25 %.

Upprepning av parningskombinationer ska inte ske förutom i det fall endast ett kön förekommer i första kull i kombinationen.

Ingen hanhund ska lämna fler än fyra kullar per år (födelsedatum gäller) samt inte under sin livstid lämna fler avkommor än vad som motsvaras av 25 % av de senaste fem årens registreringar (för 2018 innebär det 19 valpar, vilket kan överskridas något med hänsyn till sista kullens storlek).

Strategier

Prioriteringar och strategier för att nå målen

Klubben ska jobba för att väcka intresse och knyta nya intresserade människor till rasen samt att öka samarbetet mellan ”nya” och ”gamla” uppfödare. Klubben bör också tänka på att ta tillvara den kunskap som redan finns inom rasen, lyssna och lära, att uppfödarna drar egna slutsatser och sätter upp egna mål med standarden och rasens bästa för ögat.

Födda kullar och andra nyregistreringar skall fortsatt publiceras i klubbens tidning och årsbok liksom inavelsgraden för varje kombination samt sammanställning av hanhundsanvändningen.

Klubben följer upp målen ovan vid de årliga avelskonferenserna samt använder dessa och hemsidan för att förbättra efterlevnaden av det som nämnts i målen.

Hälsa

Nulägesbeskrivning

Generell beskrivning av helhetsituationen i rasen

Norfolkterriern har mestadels ansetts vara en frisk och sund hund. Inga SKK hälsoprogram finns för rasen.

Förekomst av hälsoproblem, sjukdomar och/eller defekter; enkäter, officiella resultat i Avelsdata, försäkringsstatistik

En liten förekomst av ärftlig katarakt förekommer i rasen (mörkertalet är stort p.g.a. att alla hundar inte ögonlyses regelbundet), se bilaga 1 samt SKK Avelsdata.

En beaktansvärd andel av undersökta hundar har klaffläckage över en eller båda klaffarna som i vissa fall leder till för tidig död, se bilaga 2 och 3.

Försäkringsstatistik är svår att få fram då rasen är liten till sin storlek och att alla är spridda över flera bolag.

2014 skickades 714 hälsoenkäter ut. 248 svar inkom varav 20 var ofullständigt ifyllda. 11 kom i retur. Resultatet av enkäterna presenterades på Avelskonferensen 2015 däribland förekomsten av olika sorters tumörer, hjärtproblem och förekomst av olika sorters urinsten.

Förekomst av reproduktionsproblem

Inga kända problem.

Mål

Beskrivning av kortsiktiga och långsiktiga mål

Endast friska och symptomfria hundar ska användas i avel.

Alla sjukdomsfall som av veterinär klassats som genetiskt betingade ska rapporteras in till klubben.

Alla avelsdjur ska vara ögonlysta inom ett år före parning. Detsamma gäller auskultation (avlyssning) av hjärtan. Alla avkommor ska om möjligt vara ögonlysta och auskulterade runt fem års ålder.

Avelsdjuren ska ha fulltandat saxbett förutom att enstaka premolarer (P1, P2) kan saknas.

Strategier

Prioriteringar och strategier för att nå målen

- Klubben fortsätter rekommendera ögonlysning enligt ovan angivna mål.
- På avelskonferensen 2017 kom deltagarna överens om att auskultation av hjärtan ska genomföras enligt ovan angivna mål.
- Klubben tillhandahåller blankett för rapportering av bettstatus.

Klubben utvärderar punkterna ovan vid de årliga avelskonferenserna samt använder dessa och hemsidan för att förbättra efterlevnaden av det ovan nämnda.

En mer omfattande utvärdering av hjärtstatus redovisades av Vet. Anna Bodegård Westling på Avelskonferensen 2018 vilken sammanfattades enligt följande:

När det gäller MH är denna beskrivningsmetod i det närmaste obefintlig för rasen. Endast 5 hundar beskrevs 2009 och 2 st 2010, inga därefter.

Mentalitet och bruksegenskaper i förhållande till rasstandard

Norfolkterriern är en av de minsta terrierraserna men en "baddare" för sin storlek. Rasstandard säger att norfolkterriern ska vara en liten, vaken, orädd, vänlig och inte grälsjuk hund. T.o.m. 2018 har 39 hundar startat på BPH. Resultatet som hittills finns visar dock att norfolkterriern behållit sin karaktär av att vara en livlig, social och orädd hund.

För att behålla de egenskaper som står angivna i rasstandard måste man ha i åtanke att de genetiska förutsättningarna är viktiga för hunden. Miljön, d.v.s. de levnadsförutsättningar valpen ges under sin uppväxt och livstid avgör hur väl hundens mentalitet tillvaratas. Uppfödaren har här ett stort ansvar att informera valpköparen om den rastypiska mentaliteten och uppmuntra till att genomföra BPH.

Mål

Beskrivning av kortsiktiga och långsiktiga mål

Under de kommande fem åren uppnå totalt 100 starter på BPH, för att komma halvvägs till målet 200 starter som behövs för en utvärdering av rasen. Minst 25 % av antalet registrerade hundarna ska genomföra BPH eller liknande per år.

Strategier

Prioriteringar och strategier för att nå målen

Uppfödare och hanhundsägare bör BPH-beskriva sina avelshundar och liksom SNTK bör de uppmuntra valpköpare att låta BPH-beskriva sina hundar, dels för att ägaren skall lära känna sin hund bättre, dels för att få ett bredare underlag för kartläggning av rasens mentala status.

Valpköpare och ägare av norfolkterrier skall uppmuntras att delta i valpkurser och vardagslydnadskurser.

Valpköpare skall via uppfödaren erbjudas medlemskap i SNTK för att lättare kunna bli informerade och därmed bli kunnigare om rasen. Ett speciellt "gåvomedlemskap" till reducerat pris finns för ändamålet.

Klubben uppmuntrar också uppfödare att ordna egna BPH-tillfällen för sina egna uppfödningar. Uppfödare som uppnått minst 5 BPH-uppfödningar diplomas av SKK och uppmärksammas i klubbens tidning (detta görs även i SvTeKs Terrierposten).

Forum för det ovan nämnda är klubbens årliga avelskonferenser, hemsidan samt klubbens tidning.

Exteriör

Norfolkterriern har utvecklats från att vara mycket variationsrik i sitt utseende till den hund som idag mer överensstämmer med rasstandarden. Denna utveckling har skett utan att rasen för den skull förlorat sina funktioner, t ex som jägare och sällskap.

Nulägesbeskrivning

Rasstandarden anger att norfolkterriern är en av de minsta terrierna. Den är en liten, låg, livlig hund, kompakt och kraftig med kort rygg, god massa och benstomme med en idealmankhöjd på 25-26 cm. Noteras kan att den engelska rasstandarden 2014 vid omvandling från tum till cm anger 25 cm (10 tum) som idealmått för rasen. Den svenska standarden föreskriver 25 – 26 cm då 10 tum = 25,4 cm.

Mätningen av mankhöjd 2012 (se tabell nedan) visar att hundarna som representerat rasen vid mätningen väl stämmer med idealmankhöjden. Detta har även varit fallet vid mätningarna 1997, 2002 och 2007.

Kön	Antal	Minst	Störst	Medel
Hanar	13	24 cm	28 cm	26,15 cm
Tikar	13	24 cm	26 cm	24,73 cm

Huvud:

Skallparti – skallen ska vara bred och endast svagt välvd med god bredd mellan öronen.

Överensstämmer bra med dagens hundar.

Stop – Stopet ska vara tydligt markerat.

Behöver generellt sett vara tydligare markerat på dagen hundar.

Nosparti – Nospartiet ska vara kilformat och kraftigt. Noslängden ska vara ca 2/3 av avståndet från stop till nackknöl.

Överensstämmer bra med dagens hundar.

Bett/käkar – Bettet ska vara saxbett med kraftiga och ganska stora tänder. Kraftiga käkar.

Betten kan vara varierande och det förekommer att tänder saknas, framför allt incisiver. Tunna underkäkar med trånga bett förekommer. Som tidigare angivits kan enstaka premolarer (P1 eller P2) saknas vilket spelar mindre roll.

Ögon – Ögonen ska vara ovala och mörka.

En del stora och/eller runda ögon kan fortfarande ses liksom ögon åt det ljusare hållet.

Öron – Öronen ska vara medelstora, V-formade med svagt rundade spetsar, framåtvikta tätt intill kinderna.

Överensstämmer bra med dagens hundar.

Hals: – Halsen ska vara medellång och kraftig.
Generellt sett förekommer det att halsarna är kortare än önskvärt.

Kropp: - Kroppen ska vara kompakt.

Rygglinje – Rygglinjen ska vara plan.
Överensstämmer bra med dagens hundar.

Rygg – Ryggen liksom länden ska vara kort.
Rygglängden kan variera, oftast åt det längre hållet, mycket sällan åt det kortare hållet.

Bröstkorg – Bröstkorgen ska ha väl välvda revben.
Överensstämmer bra med dagens hundar. Noteras kan dock att bröstorgarna ibland är något korta vilket kan ge längre länd.

Svans: – Svansen ska vara av måttlig längd i balans med hunden, tjock vid ansättningen och avsmalnande mot spetsen. Den skall vara så rak som möjligt och bäras käckt men inte överdrivet glatt över ryggen.

Svansansättningen är överlag bra men en del hundar bär svansen överdrivet glatt.

Extremiteter: – Extremiteterna ska vara välvinklade och parallella.

Skuldra/överarm – Skuldran ska vara torr och väl tillbakalagd. Skuldra och överarm ska vara av ungefär samma längd och vinkel.
Generellt behövs bättre tillbakalagda skuldror och längre överarmar.

Framben – Frambenen ska vara korta, kraftfulla och raka.
Breda fronter med lösa armbågar förekommer.

Framtassar – Framtassarna ska vara runda med tjocka trampdynor.
Lösa tassar med svaga mellanhänder förekommer.

Kors/lår – Kors och lår ska ha god muskulatur och vara av ungefär samma längd och vinkel.
Överensstämmer bra med dagens hundar.

Knäled – Knäleden ska vara välvinklad.
Överensstämmer bra med dagens hundar men en del knappa knävinklar förekommer.

Hasled – Hasorna ska vara korta. De ska vara raka sedda bakifrån och ge ett ordentligt påskjut i rörelse.
Generellt sett önskas kortare hasor på rasen.

Baktassar – Baktassarna ska vara runda med tjocka trampdynor.
Överensstämmer bra med dagens hundar.

Päls: – Pälsen skall vara hård, sträv, rak och tätt åtliggande.
Strävheten varierar mer än önskvärt. Över tid tycks pälsen ha ökat i volym.

Det har på senare år blivit vanligare med felaktig lång päls – ”fluffy”, en helt annan pälstyp än den sträva. Denna typ av päls går ej att rycka.

I mycket sällsynta fall händer det att valpar föds med ljusbeige/rosa sträv päls tillsammans och/eller rosa nos och trampdynor, s.k. ”Pinkie”, som mörknar efter någon/några dagar/veckor. Pälsen blir då normalt röd och nos/trampdynor blir pigmenterade.

Anm. Kommentarererna ovan grundar sig huvudsakligen på omdömen i utställningskritiker.

Mål

Norfolkterriern ska vara en sund, strävårig hund med korrekt balans mellan höjd och längd och med fulltandat korrekt saxbett enligt rasstandard.

Strategier

Klubben ska öka kunskapen hos uppfödare rörande konstruktion och anatomi genom att erbjuda föreläsningar/information på klubbens årliga avelskonferenser.

Klubben ska uppmuntra uppfödarna att vara noga med val av avelsdjur (tik/hane) så att dessa är friska och sunda samt i övrigt stämma in så bra som möjligt med rasstandard. Det får dock inte glömmas bort att variationen måste bibehållas för att rasen ska kunna utvecklas i positiv riktning.

Klubben ska fortsätta att mäta höjden på hundarna vart 5:e år och vara vaksam så att inte storleken drar iväg över de 25-26 cm i mankhöjd som rasstandard anger. Nästa mätning blir år 2022 (mätningen 2017 har inte beaktats p.g.a. för få deltagande hundar). Mätningen utförs i samband med utställningar.

När det gäller betten har klubben för avsikt att årligen, i Norfolk Nytt nr 2, skicka ut en blankett om tandstatus som uppfödarna kan ge till valpköparna när hunden är ett år (blanketten finns även på klubbens hemsida). Tanken är att om valpköparen känner sig osäker kan han/hon ta med blanketten till veterinären vid valpens 1-års spruta och få hjälp att fylla i uppgifterna korrekt. Materialet skickas till klubben för sammanställning.

När det gäller felaktig lång mjuk päls, s.k. ”fluffy”, så kommer klubben att begära att det införs någon typ av markering vid registreringen av dessa valpar. Ansökan om detta kommer att skickas in när denna version av RAS har blivit godkänd. Anledningen är att denna typ av päls är helt otypisk för rasen och p.g.a. att kullarna är små så blir en sådan valp ett stort avbräck vad gäller aveln. Uppfödarna behöver också kunna se var det finns risk för ”fluffy” i avelsplaneringen. Uppfödaren kan i mycket tidigt skede avgöra om en valp är ”fluffy”.

Summering (sammanfattning)

Summeringen nedan är mål (därav ordvalet "ska") gällande klubben samt uppfödare och hanhundsägare inom rasen.

Prioritering av viktiga kortsiktiga och långsiktiga mål

Klubben:

- ska verka för gott samarbete, öppenhet och ärlighet uppfödare/hanhundsägare emellan genom lämpliga aktiviteter som t ex avelskonferenser
- ska snabbt fånga upp nya uppfödare/hanhundsägare och informera om klubben och dess verksamhet ("välkomstfolder" finns för detta)
- ska väcka intresse för och främja avel av mentalt och fysiskt sunda och exteriört fullgoda hundar
- ska bevara och utveckla rasens specifika egenskaper och verka för att avelsmässiga mål uppnås
- ska informera och sprida kunskap om rasens beteende, dess fostran, utbildning och vård
- ska bevaka och arbeta med frågor som har ett rasspecifikt intresse för hundägare och hundägandet
- ska skapa och vidmakthålla goda relationer mellan omvärlden och hundägaren och hundägandet
- ska premiera de uppfödare som följer klubbens mätbara rekommendationer genom att låta dessa annonsera på klubbens hemsida
- ska se till att markering och avelsspärr införs inför registrering av valpar med lång päls ("fluffy")

Uppfödare/Hanhundsägare

- ska sträva efter att bibehålla en låg inavelsgrad, i genomsnitt 2,25 % eller lägre, samt att undvika parningar närmare än "kusinparning", d v s 6,25 % inavelsgrad
- ska undvika att upprepa parningskombinationer, förutom i det fall endast ett kön förekommer i första kull i kombinationen
- ska endast använda friska och symptomfria hundar i avel
- ska informera klubben om sjukdomsfall som enligt veterinär kan vara genetiskt betingade
- ska ögonlysa de tilltänkta avelsdjuren inom ett år före parning samt om möjligt se till att alla avkommor är ögonlysta vid fem års ålder
- ska låta auskultera (avlyssna) hjärtat på de tilltänkta avelsdjuren inom ett år före parning samt om möjligt se till att alla avkommor är auskulterade (avlyssnade) vid fem års ålder
- ska se till att avelsdjuren har fulltandat saxbett förutom att enstaka premolarer (P1, P2) kan saknas
- ska besvara hälsoenkäter så att klubben genom information till uppfödarna kan motverka spridning av ärftliga sjukdomar och defekter
- ska informera om rasklubben och skänka gåvomedlemskap till valpköpare det första året av valpinnehavet
- ska låta mentalbeskriva (BPH eller liknande) sina avelshundar samt även uppmuntra sina valpköpare att göra detsamma med avkomman.

- ska utvärdera sina kullar/hanhundens avkommor så långt det är möjligt (blankett finns för detta på klubbens hemsida)
- ska bevista avelskonferenserna vid minst vartannat tillfälle
- ska arbeta för öppenhet, ärlighet och ett gott samarbete uppfödare/hanhundsägare emellan
- ska vid överlämning av valp bifoga skriftlig information om norfolkterrierns beteende, fostran, vård samt foderrekommendationer och förslag på utbildning
- ska använda SKK:s avtal

Plan för fortsatt arbete i klubben

Årliga uppföljningar av de mål och strategier som finns angivna i detta dokument för att få ett så bra underlag som möjligt inför nästa revidering av RAS om fem år.

Svenska Norfolkterrierklubbens styrelse september 2019

Bilagor

1. Uttalande från veterinär Berit Wallin-Håkansson angående ögon diagnoser hos norfolkterrier
2. Hjärtklaffsdegeneration hos norfolkterrier 2013-05 veterinär Anna Bodegård-Westling
3. Information om MMVD från veterinärerna Anna Bodegård-Westling och Torkel Falk
4. SKK-AK Utlåtande reviderat RAS 2010 för norfolkterrier

Bilaga 1

Uttalande från veterinär Berit Wallin-Håkansson angående ögon diagnoser hos norfolkterrier

Knappt 100 valpar per år registrerades de senaste åren efter ungefär 40 tikar och 20 hanhundar. Antalet använda hanhundar är proportionellt stort i förhållande till antalet tikar (1:2). Det ger genetisk riskspridning om kullarna fördelas någorlunda lika.

Kunskap om diagnoser i rasen

Redogörelsen i punkterna 1-4 nedan baseras på data som tillhandahållits av Monica Lindsjö på uppdrag av SNTK:s uppfödarmöte 2012. Förslag till rekommendation på slutet.

1. Äldre uppgifter finns om "grå starr" (1985, -88, - 90) och en hund har blivit blind utan fastställd diagnos år 1991.
2. Hos hundar födda under 1990-talet finns fem diagnoser av bakre polär katarakt och en av total katarakt.
3. Hos hundar födda efter år 2000 finns bakre polär katarakt hos totalt nio hundar. Två hundar födda år 2001, hos tre stycken födda år 2003, tre stycken födda 2004 och en hund född år 2009.
- 3b. Debutåldern, när den kan fastställas har varit från 3-5 års ålder.
- 3c. Bakre polära kataraktens omfattning har varierat.
4. En hund född 2005 har total katarakt.

**

Hunddata och egna erfarenheter (BWH)

5. DOCK vet vi från andra raser att de flesta hundar med total katarakt inte kommer till Hunddata. Diagnosen ställs ofta av veterinär som inte är ögonlytare eller av lekman.
6. BWH:s kliniska erfarenhet är att det finns flera fall av total katarakt i rasen.
7. Totalt alltså 10 hundar med katarakt födda 2001-2009 som bör utgå ur avel¹.
8. Av Hunddata framgår att en stor andel av hundarna blir ögonlysta åtminstone en gång i livet. Bästa året undersöktes var tredje hund. Mellan 5 och 18 procent av de ögonlysta hundarna får någon ögon diagnos, dock inte enbart katarakt.

¹ Hundar födda senare än 2009 ingår inte. De är ännu för unga och kan fortfarande utveckla katarakt.

9. Procentsiffran avelsdjur med katarakt är låg: 1,5% procent eller 10 fall har fått katarakt av födda under perioden 2001-2009.

Siffran baseras på att 686 hundar (hanar och tikar) användes i avel under perioden.

Sammanfattning och rekommendation

Jag kan inte enkelt utläsa av de översända data hur många hundar som är nära släkt med fallen. Jag försöker ändå ge en rekommendation baserad på bästa möjliga kunskap.

Rasen är numerärt liten och därför känslig för ärftliga förändringar. Även om man har god riskspridning med många djur i avel kan det vara en extra säkerhet att ögonlysa avelsdjuren. Ögonlysning bör ske nära inpå parningen och inte vara äldre än ett år. Erfarenheten tyder på att det finns ej rapporterade fall av total katarakt. Även om de inte kommer till undersökning så går de inte vidare i avel.

Mitt förslag är att man

1. fortsätter ögonlysa avelsdjuren. Undersökningen bör ske så nära inpå parning som möjligt och högst inom ett år före parning.
2. avstår från att avla på hundar med bakre polär katarakt eller total katarakt
3. screening av sällskapshundar bidrar också med information. En gång efter fem års ålder kan vara tillräckligt.

Normalt påverkas inte andra hundar än den som själv har diagnosen katarakt UTOM när ett avelsdjur lämnar affekterade djur i flera parningar eller i högre frekvens än rasen i övrigt.

Bilaga 2

Hjärtklaffsdegeneration hos norfolkterrier 2013-05 veterinär Anna Bodegård-Westling

Kronisk hjärtklaffsdegeneration (eng. chronic valvular disease, CVD) är den vanligaste hjärtsjukdomen hos hund. Sjukdomen är inte medfödd utan utvecklas successivt under hundens liv. Förekomsten ökar med hundens ålder. Små till medelstora raser drabbas i högre utsträckning än stora raser. Rasklubben för Norfolkterrier i Sverige och USA har uppmärksammat sjukdomen och rapporterar om tidigt insjuknande med för tidig död till följd av CVD.

Denna studie syftade till att undersöka förekomsten av CVD för mitralis- och trikuspidalklaffarna med ultraljud hos svenska asymtomatiska Norfolkterriers. Sjuttionio kliniskt friska hundar med en medelålder av 4,8 år deltog. Fyrtiofyra (56%) hundar hade läckage över trikuspidalis-, mitralis- eller båda klaffarna när de undersöktes med flödesmätning. Arton (23%) av dessa hundar saknade blåsljud. Förekomsten av tecken på kronisk hjärtklaffsdegeneration var vanligare hos hanhundar (66 %) än hos tikar (44 %). Kronisk hjärtklaffsdegeneration får anses vara en vanlig sjukdom hos Norfolkterriern. Enbart auskultation är inte en tillräcklig för att identifiera mindre läckage.

Resultaten visar, i enlighet med andra studier, att hjärtauskultation inte är tillräcklig för att avgöra huruvida klaffläckage föreligger eller ej. Den låga sensitiviteten kan tillskrivas ett flertal faktorer såsom undersökningssituationen med störande bakgrundsljud, stressnivå hos hunden, hjärtfrekvens, anatomisk utformning av bröstet, erfarenheten hos undersökande veterinär etc. De slutsatser som kan dras efter en "auskultation utan anmärkning" är att hunden är frisk eller att den har en CVD som inte är tillräckligt uttalad för att generera ett blåsljud. Blåsljudsintensiteten anses i många fall vara kopplad till sjukdomens allvarlighetsgrad varför den grupp av hundar som ej auskultatoriskt hade ett identifierbart blåsljud sannolikt har en lång preklinisk period innan en eventuell sjukdomsdebut. En stor andel av hundarna kommer aldrig att utveckla hjärtsvikt utan avlivas av andra orsaker.

Det faktum att 56 % av de undersökta hundarna hade klaffläckage över någon eller båda atrioventrikularklaffarna kan tyckas som en anmärkningsvärd hög siffra. Idag är det okänt huruvida denna höga siffra av identifierad klaffregurgitation återspeglar situationen generellt för små till medelstora raser, då motsvarande undersökningar saknas.

Man kan spekulera i huruvida resultaten i denne studie bör generera en förändring i uppfödarnas avelsstrategier. Det finns uppenbara risker med att exkludera individer från avel. Avelsmaterialet riskerar att bli för begränsat i en redan förhållandevis liten ras om för höga krav ställs. En annan nackdel är att andra sjukdomar kan komma att selekteras fram. Det finns också risker med att exkludera för få individer. Mätbara förbättringar avseende sjukdomsincidensen uteblir och incitament för fortsatta försök att minska förekomsten av sjukdomen kan komma att sjunka. Att rekommendera generella regelbundna screeningar med ekokardiografi för alla hundar som skall gå i avel är kontroversiellt. Ekokardiografiska undersökningar kan dock vara till hjälp för att

avgöra om den unga (< 3år) hunden skall användas i avel. De hundar som är äldre än fem år och inte har ett detekterbart blåsljud, förväntas få en sen sjukdomsdebut och har därmed inte ha en ökad risk för en för tidig död.

Det övergripande målet för uppfödare bör vara att identifiera och undvika att avla på de individer som drabbas av sjukdomen i ett tidigt stadium och utvecklar ett snabbt sjukdomsförlopp. Avelsarbetet bör syfta till att försöka försena sjukdomsdebuten av CVD snarare än att eliminera sjukdomen ur rasen. Generella rekommendationer som kan vara framgångsrika är att använda äldre (> 5 år) hanhundar utan blåsljud i avel. Årliga ekokardiografiska undersökningar kan vara av värde för den unga hunden som planeras att använda i avel. Resultaten från en ekokardiografisk undersökning får användas med eftertanke och snarare användas till att selektera en hund utan CVD än att exkludera en hund med en lindrig klaffinsufficiens, med hänsyn tagen till hundens ålder.

Anna Bodegård-Westling

Leg vet, Specialistkompetens i hundens och kattens sjukdomar
Djursjukhuset Albano , Maj 2013

Bilaga 3

Information om MMVD från veterinärerna Anna Bodegård-Westling och Torkel Falk

Norfolkterriern har enligt Agrias statistik en relativ risk som är ca 5.9 ggr högre jämfört med snittet för alla raser att behöva uppsöka veterinär för hjärtrelaterad sjukdom. Denna siffra kan jämföras med Norwichterrierns risk som är lägre än det generella rassnittet. I en analys av risken för att avlida av en hjärtsjukdom, sett till mindre raser, anges Norfolkterriern som den 3:e vanligaste riskrasen (King Charles Spaniel och Cavalier King Charles spaniel har i särklass störst risk).

Under ca 3 års tid har vet Anna Bodegård-Westling utvärderat förekomsten av läckage över mitralis- samt trikuspidalisklaffarna hos 81 Norfolkterriers. Medelåldern hos dessa var 4,8 år. 56 % av hundarna hade läckage över en eller båda klaffarna. Läckage över mitralisklaffen kan återspegla sjukdomen MMVD (myxomatös valvulär degeneration). Det är den vanligaste hjärtsjukdomen hos hund och kan ge upphov till hjärtsvikt. Klaffarna ser då morfologiskt förändrade ut. För att få en bättre överblick över sjukdomsläget i rasen är det viktigt att följa upp hundarna med lindriga klaffläckage för att identifiera hur många som kommer vara symptomfria resten av sitt liv samt vilka som kommer utveckla hjärtsvikt och vid vilken ålder.

Alla som deltagit i studien och där ett klaffläckage identifierats erbjuds en kostnadsfri uppföljning. Vid detta besök kommer ett ultraljud utföras. Besöket bokas via Djursjukhuset Albanos reception till Anna Bodegård-Westling.

DANDERYD April 2014

Med vänlig hälsning

Anna Bodegård-Westling

Specialistkompetens i hundens och katten sjukdomar

Med dr, leg vet

Djursjukhuset Albano

Rinkebyvägen 21A

182 36 Danderyd

Torkel Falk

Specialistkompetens i hundens och katten sjukdomar

Med dr, leg vet

Din Veterinär

Smådjurskliniken

Ekvåndan 2

254 67 Helsingborg

Bilaga 4

SKK-AK Utlåtande reviderat RAS 2010 för norfolkterrier

Undertecknad har på uppdrag av SKK/AK granskat klubbens förslag till revidering av RAS.

Arbetet är korrekt förankrat i klubben och beskriver hur man tänker sig avelsarbetet i rasen.

Dokumentet hade varit mer överskådligt om man varit striktare i sin disposition genom att beskriva målen under varje rubrik (population, hälsa, mentalitet o.s.v.) och därefter strategierna hur man vill nå dit (t.ex. hanhunds begränsning, ögonlysning m.m.) Nu återfinns strategier separat i avelspolicy och hanhundsrekommendationer och även under rubriker i dokumentet.

I avsnittet om genetisk variation har angivits 1,8 som rasens totala inavelsgrad för 2009, men i avelsdata anges 2,0. Inavelsgraden visar en viss ökning de senaste åren så kanske rekommendationen att hålla sig under 6,25% i varje enskild kombination kunde sänkas något. Målet att hålla sig under 2,5 % inavelsgrad för rasen är redan uppnått sedan 2003 så där kunde man tydligare formulera att man vill sänka den ytterligare. I strategin för ökad genetisk variation är import av obesläktat avelsmaterial betydelsefullt för en ras med en liten svensk population. En redogörelse för rasens situation populationsgenetiskt, internationellt hade varit intressant, speciellt från de länder Sverige importerar. Hanhunds begränsning brukar beräknas på de fem senaste årens reg. siffror.

I avsnittet om rasens hälsa har hjärtproblematiken uppmärksammats genom enkät till hundägarna. Finns statistik från försäkringsbolag som kan hjälpa till att kartlägga förekomsten av hjärtsjukdomar? Finns rekommendationer till uppfödarna hur avel ska bedrivas med släktingar till hjärtsjuka hundar?

Man rekommenderar ögonlysning varje år av avelsdjur för att minska förekomsten av ärftliga katarakter hos rasen. Det hade varit intressant med en redovisning av hur många hundar med synproblem man uppmärksammat och hur spridningen i rasen ser ut. Har man några rekommendationer för hur avel ska ske med individer och släktingar till hundar med konstaterade katarakter? Vilka typer av katarakter anser man är problem inom rasen? Hur ser hälsoläget ut internationellt för rasen?

Mariefred 2010-09-14

Elisabeth Rhodin